

Covenant & Conversation

BASED ON THE TEACHINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צט

VAYEŞEV

Teselliyi Reddetmek, Ümidi Korumak

- Rabi Sacks'ın burada özeti verilen yazısına [web sitemizden](#) ulaşabilirsiniz.

Yeni bir aldatmacaya tanık oluyoruz. Yosef'in köleliğe satılmasının ardından, kardeşleri onun mantosunu kana daldırırlar. Onu babalarına getirerek "Lütfen bunu tanımaya çalış" derler. Yaakov cevap verir: "Oğlumun mantosu bu." Yaakov, oğullarının ima ettikleri, vahşi bir hayvanın Yosef'i yediği şeklindeki hikâyeyi kabul eder. Sonra şöyle okuruz: "*Yaakov giysilerini yırttı ve üzerine çul geçirdi. Oğlu için uzun bir süre yas tuttu. Tüm oğulları ve tüm kızları onu teselli etmeye çalıştılar; fakat o teselli bulmayı reddetti...*" (Bereşit 37:35).

Yahudilikte keder ve yas için sınırlar vardır. Aslına bakılırsa, yas için belli başlı dönemler öngörülmüştür: *şiva* (ilk hafta), *şeloşim* (ilk 30 gün) ve *şana* (ilk yıl). Ancak sonu gelmeyen bir yasa izin verilmez. Ama işte, Yaakov teselli bulmayı reddetmiştir. Neden?

Bir *Midraş* dikkate değer bir açıklama verir. "Kişi, ölmüş biri için teselli bulabilir, ama hâlâ hayatta olan biri için değil" der. Başka bir deyişle, **Yaakov teselli edilmeyi reddetmiştir, çünkü Yosef'in hâlâ hayatta olduğu konusundaki umudunu henüz yitirmemiştir.**

Bu, trajik bir şekilde, ailelerinin bir ferdi kaybolmuş (örneğin görev sırasında kaybolan askerler gibi), ama onun öldüğüne dair henüz hiçbir kanıtları bulunmayan kişilerin kaderidir. Bu kişiler normal yas aşamalarında ilerleyemezler, çünkü kayıp kişinin hâlâ kurtulabilme olasılığını terk edemezler. Devam eden ızdırapları bir sadakat şeklidir; vazgeçmek, yas tutmak, kayıpla barışık hale gelmek bir tür ihanet olarak algılanır. Bu gibi durumlarda keder, bir bitimden, bir kapanıştan yoksun kalır. **Teselli edilmeyi reddetmek, ümidi kesmeyi reddetmektir.**

Ancak acaba Yaakov umudunu hangi temele dayanarak sürdürmekteydi? Kana bulanmış mantoyu görüp "Vahşi bir hayvan yedi onu" dememiş miydi? Cevap: Yaakov mantoyu görmüştü, ama Yosef'in bedenini görmüş değildi. Bu nedenle Yaakov, mantonun üzerindeki kanı gördüğü zaman oğullarını suçtan muaf tutmuştur. Öte yandan bunu yasal bir kanıt olarak kabul etmesine rağmen, gerçekte Yosef'in öldüğüne inanmamıştır. Gözleriyle gördüklerinin ima ettiği şeyi, yüreği reddetmiştir. Yaakov'un teselli bulmayı reddetmesi, onun, derinlerde bir yerde, Yosef'in bir şekilde kurtulduğu konusunda hâlâ ümitli olduğunu gösterir. Ve bildiğimiz üzere, bu ümit haklı da çıkmıştır: baba ve oğul bir gün yeniden bir araya geleceklerdir.

Bu "teselli olmayı reddetmek" ifadesi, Yahudi tarihi boyunca yankılanır. Asırlar sonrasında Peygamber Yirmeyau bunu tekrar duyar:

“Bir ses duyuluyor Rama’da ... Rahel, çocukları için ağlıyor. Çocukları hakkında teselli bulmayı reddediyor, yoklar diye... ‘Düşman topraklarından dönecekler. Geleceğin için ümit var’ – A -Şem’in Sözü” (Yirmeyau 31:14-16).

Yirmeyau’nun mesajı açıktır: Yahudi halkı Yisrael’e geri dönecektir, çünkü ümitlerini kesmeyi reddetmişlerdir.

Babil’de de öyle olmuş, sürgünler ağlamışlardı:

“Babil’in nehirlerinin kıyısında – orada oturduk ve ağladık... Eğer seni unutursam ey Yerusalayim, sağ elim [becerisini] unutsun!” (Teilim 137).

Anlatıldığına göre Napoleon bir Tişa BeAv günü Yerusalayim için yas tutan Yahudileri duymuş ve onların 1700 yılı aşkın bir süredir yas tuttuklarını öğrenince “Şehirleri için bu kadar uzun süreyle yas tutabilen bir halk, bir gün tekrar onun kendisine iade edilmesine nail olacaktır” demişti.

Yahudiler, asla ümitlerinden vazgeçemedikleri için teselli edilmeyi reddeden halktır. Yaakov sonunda Yosef’i tekrar görebilmiştir. Rahel’in çocukları ülkelerine geri dönmüşlerdir. Yerusalayim bir kez daha Yahudilerin yuvasıdır. Tarih boyunca tüm deliller aksini göstermiş olabilir: kayıp nihaiymiş gibi görünebilir. Ancak Yahudiler bu delillere asla inanmamışlardır, çünkü ellerinde daha güçlü bir şeyleri vardı: inanç, güven, kırılmaz bir ümit.

Yahudi devamlılığının o ümidin içinde korunduğunu söylemek abartı olmaz. Ve o ümit, Yaakov’un yaşamındaki basit – veya belki de o kadar basit olmayan – bir cümleden gelmiştir. “Teselli bulmayı reddetti.” Ve – her ne kadar hâlâ şiddet, yoksulluk ve adaletsizlikle yaralanmış bir dünyada yaşıyorsak da – aynısını biz de yapmalıyız.

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Hangi ümide, zor görüldüğü zaman bile sıkı sıkıya sarıldınız?
2. İnanmaya devam etmenize ne yardım etti?
3. Yaakov’un ümidi tüm ailesinin geleceğini şekillendirmişti. Bir kişinin ümidinin başkalarına ilham verdiği bir örnek aklınıza geliyor mu?

Bir Ana Fikir

Gerçek ümidin, her şey yolundaymış gibi davranmakla ya da gerçekleri görmezden gelmekle hiçbir ilgisi yoktur. Gerçek ümit, dünya aksini haykırса bile, ışığın geri dönebileceğine inanmaya devam etme gücüne sahip olmaktır.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Yaakov ailesiyle birlikte Hevron'a yerleşir. 12 oğlu vardır, ama aralarından yalnızca biri Yaakov'un gözdesidir. Yaakov'un sevdiği eşi Rahel'in behor oğlu Yosef 17 yaşına eriştiğinde, Yaakov'un bu özel yakınlığı aile içinde büyük gerginliklere neden olur. Yaakov Yosef'e özel bir manto verir. Ayrıca Yosef, kardeşlerinden daha üst bir düzeye yükseleceği temasının sürekli tekrarlandığı rüyalarını kardeşleriyle paylaşır. Rüyalarından birinde Yosef'in başak demeti, diğer on bir demetten daha büyükken, diğer bir rüyada tüm kardeşler birer yıldızla temsil edilmekte ve güneş, ay ve yıldızlar – hepsi Yosef'e eğilmektedir.

Bütün bunlar büyük kardeşlerinin Yosef'e karşı hissettikleri kıskançlık duygusunu daha da derinleştirir. Kardeşleri Yosef'e karşı bir komplo kurarlar ve onu bir çukura atarlar. Reuven daha sonra onu kurtarmayı ummaktadır, ama bunu yapmasına fırsat kalmadan, Yosef yoldan geçen tüccarlara satılır ve bir köle haline gelir. Ardından, kardeşleri Yosef'in mantosunu alıp bir hayvanın kanına batırırlar ve Yaakov'u, Yosef'in yırtıcı bir hayvanın saldırısına kurban gittiğine ikna etmeye çalışırlar. Yaakov derin bir kedere bürünür.

Peraşa bunun ardından Yeuda'nın hikâyesini anlatır. Bu olayların sonunda Yeuda, Tamar'ın doğurduğu iki çocuğa baba olur: Perets ve Zerah.

Bu arada Yosef Mısır'a götürülür. Kaderinde kölelik görünmektedir. Yine de Potifar'ın evinde mevki sahibi olur. Ancak Potifar'ın karısına direnince zindana atılır. Orada iki mahkûmla karşılaşır. Bunlardan biri, Paro'nun eski sâkisidir. Yosef bu mahkûmların rüyalarına doğru tabirler sunar.

Peraşa Aktivitesi

O Asık Suratı Tersine Çevir!

Ne olursa olsun her senaryoda olumlu bir yön bulmanızı gerektiren bir oyun oynamanın vakti geldi. Sırayla hareket ederek, odadaki bir kişinin normalde suratını asmasına yol açacak kısa senaryolar anlatın. Sonra o kişiden, bu haber karşısında gülümsemesini ve bunun neden aslında iyi bir haber olabileceğini veya durumu çok olumlu bir sonuca götürecek ne gibi bir değişiklik olmasını umacağını söylemesini isteyin.

Örneğin:

Kötü haber: Ülkede hiç çikolata kalmadı. İyi haber: Bu yüzden, çok lezzetli, üstelik daha sağlıklı, sebzelerden yapılmış, bize süper güç veren (ve dişlerde çürüğe yol açmayan!) bir atıştırma icat ettik.

HER YAŞ İÇİN BİR HİKÂYE

Okul Bahçesi

Resmi açıdan “Okul Bahçesi” diye adlandırılıyordu, ama herkesin ağızındaki gayriresmi adı – tabii ki ondan hiç bahsediyorlarsa – “Çöl”dü. Çünkü orada hiçbir şey yetişmiyordu. Okulun arkasında, toprağı kuru ve çatlamış olan, köşesinde de bir-iki dikenli çalılık bulunan küçük bir sahadan ibaretti. Yıllar geçiyor, ama burasının boş ve ihmal edilmiş hali devam ediyordu. Adam gibi bitki yetişmeyen bir yerdi ve artık öğrencilerin çoğu burayı şakaya alıyordu.

Teknik açıdan buranın bakımını üstlenme ayrıcalığı her zaman 6. sınıflara aitti. Fakat Şoşana ve arkadaşları 6. sınıfa çıktıkları ve kendilerine bu bahçe hatırlatıldığı zaman, çoğunlukla esneyip gözlerini devirmişlerdi. Basitçe, “Bahçe” ile ilgilenmekte herhangi bir anlam göremiyorlardı. “O kuru toprakta hiçbir şey yetişmez” diyorlardı. Ancak Şoşana bir fırsat gördüğü zaman onu göz ardı edecek türden bir kız değildi. Artık 6. sınıfta olduğuna göre, belki de yeryüzünü kurtarabilirdi – veya en azından başlangıç olarak onun küçük bir parçasını.

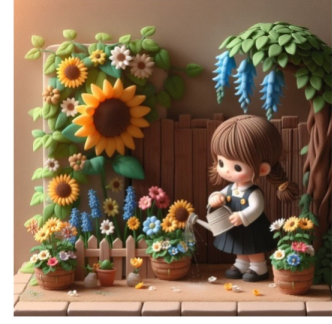
Şoşana küçük bir köşe seçti ve her sabah orayı sulamaya başladı. Çocuklar vaktini boşuna harcadığını söylüyorlardı, ama Şoşana o küçük toprak parçasıyla ilgilenmeye devam etti, çünkü içinden bir ses bu gayrete degeceğini söylüyordu. Ancak hiçbir şey değişmedi. Toprak eskisi kadar

kuru değildi, ama hâlâ yeşillik adına hiçbir şey yoktu. Ve yine de, Şoşana buranın bakımına devam etti. Tohumlar ekti. Gübre kattı. Bir bahçenin nasıl oluşturulacağı konusunda araştırmalar yaptı.

Sonra bir sabah onu gördü. Minik yeşil bir sürgün. Aynı haftanın devamında, topraktan bitmiş beş bitki rahatça seçilebiliyordu.

İlk dönemin sonu geldiğinde, artık bahçenin çite bitişik kısmı ayçiçekleriyle dolmuştu ve parlak yeşil çimenlerin her yanına serpilmiş çan çiçekleri ve papatyalar görülebiliyordu. Herkes çiçekleri hayranlıkla izliyordu. Artık bahçeye yakın konumdaki oturma bankları, teneffüs aralarının rağbet gören yerleri haline gelmişti.

Öğretmeni Şoşana'ya nasıl bahçe yetiştirileceğini nereden bildiğini sorduğunda “Bilmiyorum” dedi. “Ben sadece onun yetiştirilebileceğine inanmayı kesmek istemedim.”

TORA İLE DİYALOG

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *peraşa* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *peraşanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

“... fakat o teselli bulmayı reddetti...” (Bereşit 37:35).

Yaakov, Yosef'in ortadan kaybolmasından sonra teselli bulmayı reddeder. İyimser görünmemektedir, ama hâlâ ümidine sıkıca tutunmaktadır.

SORU:

Eğer “iyimserlik”, işlerin daha iyiye gideceğine dair bir beklenti içinde olmak demekse ve “ümit”, işler iyiye gitmediği zaman bile vazgeçmeyi reddetmek anlamına geliyorsa, ikisi arasındaki fark nedir?

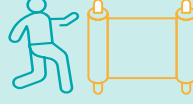
Rabi Sacks, Bereşit 37:35 açıklamalarında (Koren Sacks Humash'ta) buna bir cevap önerir:

“Ümit, iyimserlik gibi maliyetsiz değildir. Beraberinde kayda değer bir bedel taşır. Peygamberler dünyada kötülük gördükleri zaman teselli olmayı reddetmişlerdi; ümit edenler, ümit edilen sonuca henüz ulaşılmadığı sürece rahatlatılmayı veya teselli edilmeyi reddederler. Teodise [yani

‘ilahi adalet’] çok ucuza satın alınan bir tesellidir. Izdıraplarla dolu tarihlerine bakıldığında, Yahudilerin iyimser oldukları zamanlar pek enderdir. Ama asla ümitlerini kaybetmemişlerdir.”

• Kartlar ve Sohbet hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

ÖĞRENECEĞİZ VE YAPACAĞIZ

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

Midraş Raba, her ne kadar Reuven Yosef’i kurtarmak istediye de, harekete geçmeden önce tereddüt ettiğini, ama sonrasında bu gecikme nedeniyle pişman olduğunu öğretir (Bereşit 37:29–30).

Reuven, güdülerinin belki de tamamen temiz olmadığı konusunda endişelenmiş, bu yüzden eyleme geçmeden önce tereddüt etmişti. Bila ile ilgili önceki kabahatinden sonra, bu hareketinin babasıyla arasını düzeltebileceğini umuyordu. Yani Yosef’i kurtarma isteğinde bir art niyet olma olasılığı vardı. Ama Hasidik öğretiler bize, karışık niyetlerin bile bizi hâlâ gerçekten iyi bir sonuca götürebileceğini hatırlatır.

PRATİK KONUŞALIM

Elinize geçen fırsatı nasıl kullanacaksınız?

Rabi Sacks, mitsvaların aktif olduğunu öğretir. Mitsvaların Tanrı’nın ışığını dünyaya getirmesi, içimizde kendimizi kusursuz hissedene kadar beklemekle değil, yaptığımız fiili mitsva eylemleriyle olur.

Buradaki mesaj basittir: Niyetlerinizin kusursuz olduğundan emin değilseniz bile, yapabileceğiniz iyiliği yapın. Eyleme geçtiğimiz zaman, mükemmel olmasa bile, Tanrı’nın ışığının girmesi için bir açıklık yaratırız.

“Tek bir yaşam, der Mişna, evrenin ta kendisi gibidir. Bir yaşamı değiştirin ve o zaman evreni değiştirmeye başlamış olursunuz. İşte bir fark yaratmamız bu şekilde olur: her seferinde bir yaşam, her seferinde bir gün, her seferinde bir eylem.”

– Rabi Sacks

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Bu hafta içinde, en mükemmel anı beklemezsiniz, yapmak üzere küçük, olumlu bir eylem seçin. Örnek olarak bu eylem, birine yardım etmek, bir şeyleri paylaşmak, etrafı düzenlemek gibi bir şey olabilir. Kendinizi hazır hissettiğinizden tam olarak emin değilseniz bile bunu deneyin. İyi bir şey yapmanın size nasıl bir his kattığını fark etmeye çalışın.

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Geçmişte, doğru olanı yapmakta tereddüt ettiğiniz bir anı düşünün. Bu hafta, doğru olanı yapmakta tereddüt etmekte olduğunuz bir anın farkına varın. Ve güdülerinizden tam olarak emin değilseniz bile, her halükârda eyleme geçmeyi seçin. Ardından, o eylemi yapmanın olumlu bir fark yaratıp yaratmadığı konusunda düşünün.

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE INCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecek ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Kardeşlerin, Yosef'in köle haline gelmesi karşısındaki tepkilerini inceleyelim.

KATMAN 1: TORA NİN METNİNE BAK

Bereşit 37:29-30

"וַיִּקְרַע אֶת-בִּגְדָיו. וַיֵּשֶׁב אֶל-אֶחָיו וַיֹּאמֶר: הֲלֵיךְ אֵינְנָה, וְאֲנִי אָנֹכִי אֶנִּי-בָא."

KATMAN 2: RABİ SACKS IN ÇEVİRİSİNİ OKU

"[Reuven] giysilerini yırttı, kardeşlerine geri döndü ve dedi: 'Çocuk gitmiş, ve ben – nereye geleceğim?'"

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Perek 37'nin 22. pasuğunda Reuven, kardeşlerini, Yosef'i öldürmek yerine bir çukura atmaya ikna etmişti. Ve onun, daha sonra, diğer kardeşlerin orada olmadığı bir anda Yosef'i kurtarmak niyetinde olduğunu öğrenmiştik. Oysa şimdi Reuven Yosef'in çukurda olmadığını keşfedince şoktadır ve paniğe kapılmıştır! Fakat belki hikâyede bundan öte bir şeyler de vardır. Belki diğer kardeşleri de Reuven kadar şaşkındır. İşte Rabi Sacks'ın bu konuda söyledikleri:

Raşbam, kardeşlerin Reuven'i yatıştırmak için ona "Merak etme, Yosef'i biz sattık demediklerine işaret eder. Anlaşıldığı kadarıyla onlar da Reuven kadar şaşkındır. Dolayısıyla, kardeşler, uzaktan Yişmeeli bir kervanın geldiğini görünce onu bu kervana satmaya karar vermişler, ama bunu yapacak fırsatı bulamadan önce, ikinci bir kervan, bir Midyani kervanı, Yosef'in çılgınlıklarını duymuş ve Yişmeelilere bir köle satmak için ellerine bir fırsat geçtiğini görerek bunu yapmışlardır.

Başka bir deyişle, kardeşleri Yosef'i satmaya niyetlenmişlerdir ve Yosef gerçekten de satılmıştır; ama satış işlemini gerçekleştirenler, kardeşleri değildir. Kardeşler eylemi yapmak istemişler ve eylem yapılmıştır – ama onlar tarafından değil.

KATMAN 4: RABI SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

Alışılmadık, ama son derece dikkat çekici bir şekilde, Tora bize Tanrısal Nezaret hakkında bir şeyler anlatmaktadır. Niyet ile netice arasında bir müdahale olmuştur – Midyanilerin birden bire çıkagelmeleri. Böylece bize, Tanrısal Nezaretin tarihi süreç içindeki işleyişine göz atmamız için nadir bir fırsat sunulmaktadır. Yosef'in hikâyesindeki hiçbir şey şans eseri olmuş değildir – ve bir olayın en çok "tesadüf" sanıldığı zamanlar, geriye dönük bakışla Tanrısal Müdahalenin en bariz olduğu zamanlardır.

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Bir yandan, Yosef'in hikâyesi salt bir tesadüf şeklinde okunabilir. En kritik anda Yosef kardeşlerini bulamayabilirdi. Onları arayarak etrafta dolaşabilir ve sonunda eve dönebilirdi. Tüccarlar o belirleyici anda oradan geçemeyebilir; böylece farkında olmadan onun ölümünü önlemeyebilirlerdi. Yosef'in düşüşü ve yükselişi hakkındaki dram bütünüyle hiç vuku bulmayabilirdi. Öte yandan, Tanrısal Nezaret, her aşamada aktiftir.

1. Ya Reuven vakinde müdahale edebilseydi? Ya Yosef satılmasaydı? Avraam'ın soyunun Mısır'da köleler haline gelecekleri önceden bildirilmiş değil miydi? Bunun başka bir yolu var mıydı?
2. Hayatınızın hangi anı şimdiye kadar sanki kontrolünüzün dışında veya şans eseri gelişmiş gibi görünmüşken, şimdi her şeyin aslında belirli bir amaç için meydana geldiğini görebiliyorsunuz?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'in bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.